

Miasto Ełk

www.elk.pl

Raport z realizacji
„Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018”
za rok 2017

Opracowanie:
Wydział Polityki Społecznej
Urzędu Miasta Ełku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018 została uchwalona przez Radę Miasta Ełku Uchwałą Nr XXIX/290/08 z dnia 25 listopada 2008 r. W wyniku monitoringu i ewaluacji wprowadzone zostały dwie zmiany: uchwałą Nr XX.181.2012 r. z dnia 29 maja 2012 oraz uchwałą Nr VIII.83.15 z dnia 30 czerwca 2015 r.

Strategia obejmuje priorytety, w ramach głównych obszarów problemowych, cele strategiczne oraz działania. Stanowi podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów, planów działania służących poprawie jakości życia społeczności Miasta Ełku w sferze społecznej.

Raport z realizacji celów Strategii za rok 2017 został przedstawiony w formie zestawienia zbiorczego wraz z analizą działań realizowanych przez poszczególne podmioty.

CEL

CELEM „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA EŁKU NA LATA 2008 – 2018” JEST WYTYCZENIE GŁÓWNYCH KIERUNKÓW ZMIERZAJĄCYCH DO POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ MIASTA EŁKU.

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018 jest wyrazem lokalnej polityki społecznej. Realizacja jej założeń zmierza do poprawy standardu życia wszystkich mieszkańców wspólnoty samorządowej. Ponadto, dokument ten jest niezbędnym narzędziem złożonego procesu zarządzania, którego charakter określany jest jako doradczy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018 określa politykę społeczną Miasta Ełku, jej misję, cele, a także kierunki działań na najbliższe lata. Pozwala ona na budowanie skutecznego systemu pomocy dla mieszkańców Ełku, którego charakter zamyka się w strukturach poszczególnych instytucji. Założenia tego dokumentu pozwalają na realizację działań, które służą zaspokajaniu różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi oraz grup.

Priorytetem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 - 2018 jest maksymalne, a zarazem optymalne wykorzystanie istniejących zasobów oraz potencjału. Celem uzyskania możliwie najstabilniejszego bezpieczeństwa socjalnego, wymagane jest stworzenie takiego systemu zaspokojenia potrzeb społecznych, który sprawnie zareaguje na zmiany i przystosuje się do stale zmieniających się warunków społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018 jest dokumentem, który wskazuje kierunki działań, określa cele oraz wskaźniki i priorytety w następujących obszarach strategicznych:

1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.
2. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.
3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.
4. Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.
5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.

Niniejszy Raport ma na celu podsumowanie wskaźników osiągniętych przez poszczególne podmioty oraz dokonanie podsumowania w zakresie realizacji Strategii na terenie Miasta Ełku w 2017 r. Opracowania dokonano na podstawie analizy dokumentów przedłożonych przez podmioty realizujące zadania zawarte w Strategii, obserwacji realizowanych w środowisku działań, jak również informacji uzyskanych od przedstawicieli instytucji oraz osób fizycznych.

II. Zarys sytuacji społeczno – gospodarczej Miasta Ełku na przestrzeni lat 2009 - 2017

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2017 r. w woj. warmińsko – mazurskim zamieszkiwało 1 433 945 mieszkańców¹, zaś sam Ełk liczył 61 523 mieszkańców, w tym 29 598 mężczyzn i 31 925 kobiet. W porównaniu do lat ubiegłych, począwszy od roku 2009 – czyli roku, w którym po raz pierwszy dokonano podsumowania realizacji działań wynikających ze Strategii, zaobserwować można wzrost liczby ludności

¹Główny Urząd Statystyczny, Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2017 r, Informacje i opracowania statystyczne, Warszawa 2017, s. 17.

aż o 3 944 mieszkańców. Dane te obrazuje Tabela Nr 1, natomiast graficzne ich przedstawienie Wykres Nr 1.

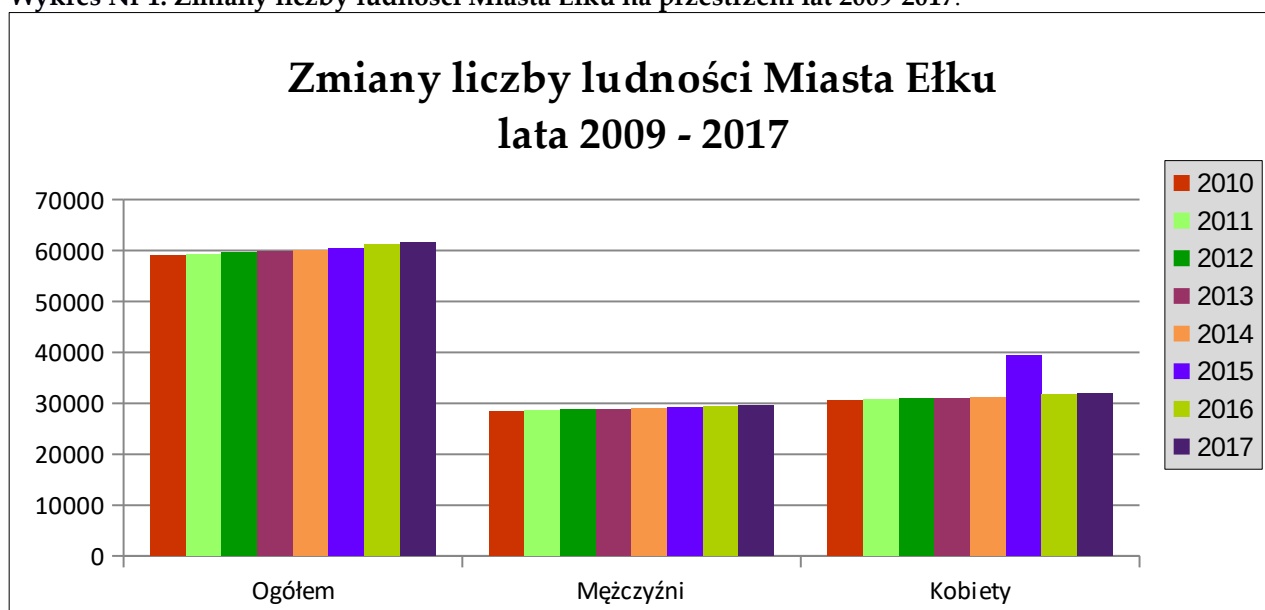
Tabela Nr 1. Zmiany liczby ludności Miasta Ełk na przestrzeni lat 2009-2017 z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	57 579	58 934	59 274	59 646	59 790	60 103	60 462	61 074	61 523
Mężczyźni	27 518	28 398	28 563	28 709	28 802	28 977	29 142	29 371	29 598
Kobiety	30 061	30 536	30 711	30 937	30 988	31 126	39 320	31 703	31 925

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podkreślić należy, że liczebna przewaga kobiet w strukturze liczby ludności naszego miasta, odpowiada trendom, które zarysowały się w polskim społeczeństwie. W naszym kraju, w ogólnej liczbie ludności nadal przeważają kobiety – stanowią one 51,62% ogółu mieszkańców. Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Główny Urząd Statystyczny na 100 mężczyzn przypadło 107 kobiet.

Wykres Nr 1. Zmiany liczby ludności Miasta Ełku na przestrzeni lat 2009-2017.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W roku 2017 przebieg zjawisk demograficznych uległ zmianie w stosunku do niekorzystnych tendencji obserwowanych w ostatnich latach. Obserwowalny przez pięć lat spadek ludności Polski, w roku 2017 wzrósł o 0.6 tys. Stopa przyrostu rzeczywistego była dodatnia niemniej – bliska zeru. Wyniosła ona 0,001%. Oznacza to, że na każde 100 tys.

ludności przybyła 1 osoba. Dla porównania – w roku 2016 odnotowano tzw. ubytek rzeczywisty, bowiem na każde 100 tys. ludności ubyło 10 osób (-0,01%)²

Stale wzrastająca liczba mieszkańców miasta Ełku niewątpliwie związana jest z polityką prowadzoną przez ełcki samorząd. Aktywność w tym obszarze ma kluczowe znaczenie w podnoszeniu komfortu i jakości życia Ełczan. Nacisk na efektywność w zakresie polityki prorodzinnej jest jednym z priorytetów ełckiego samorządu.

W roku 2017 na świat przyszło aż 668 małych mieszkańców naszego miasta, w tym 42,8% to dziewczynki i 51,8% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,16 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju³.

W 2017 roku, w Ełku zarejestrowano 826 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 593 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi + 233. W tym samym roku 65 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 60 wymeldowań za granicę. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób ogółem plasuje się na poziomie 0,08%.

Saldo migracji określa różnicę pomiędzy liczbą osób, które zamieszkały w naszym mieście i które się wyprowadziły w 2017 r. Obliczane jest ono na podstawie zestawienia ilości zameldowań na pobyt stały oraz zgłoszeń o wymeldowanie.

Przyjmuje się, że migracje są obok ruchu naturalnego drugim czynnikiem wywołującym istotne zmiany w poziomie zaludnienia, przestrzennym rozmieszczeniu i w różnorodnych strukturach ludności. Jedną z głównych jej cech jest bezpośredniość i szybkość oddziaływania na dynamikę przemian liczebnych, gęstości zaludnienia i układy strukturalne ludności na określonym terytorium⁴.

Struktura wiekowa ludności jest niezmiernie istotna, gdyż wpływa na poziom posiadanego potencjału demograficznego miasta. W roku 2017 struktura mieszkańców Ełku w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 9 962 (16,20%), produkcyjnym – 40 610 (66,01%), natomiast poprodukcyjnym – 10 951 (17,80%) co przedstawia Tabela Nr 2.

2 Główny Urząd Statystyczny. Informacje Statystyczne, Ludność stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2017 r. Stan w dniu 31.12.2017 r.

3 <http://www.polskawliczbach.pl/Elk>

4. E. Z. Zdrojewski, M. Guzińska, *Salda migracji jako podstawa typologii województw*, Zeszyty Naukowe Instytutu Ekonomii i Zarządzania, s.93.

Tabela Nr 2. Struktura mieszkańców Ełku z podziałem na grupy ekonomiczne i wiek (w %).

Rok	Ludność Miasta Ełku w wieku:		
	Przedprodukcyjnym do 14 lat (%)	Produkcyjnym od 15 do 59/64 lat (%)	Poprodukcyjnym powyżej 60/65 lat (%)
2009	20,70	66,80	12,50
2010	20,40	66,80	12,80
2011	20,38	66,87	12,75
2012	16,05	69,58	14,37
2013	15,95	68,95	15,10
2014	19,50	64,70	15,80
2015	19,48	64,04	16,48
2016	15,94	66,86	17,20
2017	16,20	66,01	17,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura wiekowa mieszkańców Ełku jest jednym ze znaczących determinantów warunkujących tempo zmian demograficznych oraz kształtowanie się przyszłych trendów płodności i umieralności. Aspekt społeczno – ekonomiczny, który determinowany jest przez tą zmienną wpływa na sytuację rynku pracy, ochronę zdrowia, ale także sytuację socjalną mieszkańców miasta.

Łączanie będący w wieku produkcyjnym określają wielkość zasobów pracy oraz rozmiary zatrudnienia. W efekcie czego stanowią oni ważny element siły produkcyjnej.

Odsetek osób znajdujących się w wieku produkcyjnym od roku 2009 wykazuje tendencję spadkową. W roku 2017 wyniósł on 66,01% i jak dotychczas – jest najniższy. Ponadto wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Porównywalnie do roku 2016 wzrosła ona o 0,60% i wynosi 17,80%. Trend ten zaznacza się nie tylko w lokalnym społeczeństwie, ale dominuje także w kraju.

Poniżej w Tabeli Nr 3 przedstawiono liczbę ludności Ełku w zestawieniu z liczbą mieszkańców dwóch największych miast województwa warmińsko – mazurskiego: Elbląga oraz Olsztyna, a także dwóch miast województwa podlaskiego: Augustowa i Suwałk. Z tabeli wynika, że w Ełku, jako jedynym spośród przedstawionych miast, w ciągu ostatnich 5 lat zaobserwować można stały wzrost liczby ludności.

Tabela Nr 3. Liczba mieszkańców Ełku w zestawieniu z liczbą mieszkańców wybranych miast województw warmińsko – mazurskiego oraz podlaskiego.

Miasto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ełk	57 579	58 934	59 274	59 646	59 790	60 103	60 462	61 074	61 523
Olsztyn	176 457	175 388	175 420	174 641	174 675	173 831	173 444	172 993	173 070
Elbląg	126 419	124 883	124 257	123 659	122 899	122 368	121 642	121 191	12 895
Suwałki	69 499	69 245	69 210	69 404	69 317	69 316	69 370	69 626	69 554
Augustów	30 323	30 809	30 825	30 809	30 610	30 482	30 400	30 373	30 270

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wzrost liczby ludności mieszkańców Ełku zaobserwować można od roku 2009. Dodać należy, iż na przestrzeni lat 2009 – 2017 ani razu nie odnotowano spadku liczby ludności. Jest to bardzo pozytywny symptom, szczególnie dla władz samorządowych Ełku, gdyż świadczy o atrakcyjności miasta oraz jego ugruntowanej pozycji w naszym regionie. Ponadto wzrost liczby ludności jest dowodem na to, że mieszkańcom Ełku żyje się lepiej. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku wynika, że na koniec grudnia 2017 r. zarejestrowało się 179 osób bezrobotnych w wieku 18 – 30 lat. Porównując z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba rejestracji tej grupy osób w grudniu 2016 była wyższa o 43 osoby⁵. Sytuacja ta związana jest z łatwiejszym dostępem do miejsc pracy oraz rozbudowaną ofertą edukacyjną.

Wzrost liczby mieszkańców daje miastu potencjał w postaci zasobów ludzkich. Oznacza to, że ma ono szanse na prężny rozwój. Należy zaznaczyć, że wzrost liczby mieszkańców miasta jest jednym z procesów urbanistycznych, który ma wpływ na sytuację społeczną oraz ekonomiczną miasta, dlatego też zdaje się on być głównym determinantem jego rozwoju.

III. Realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” w roku 2017

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” określa pięć obszarów strategicznych:

Priorytet 1.

1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.

Cel operacyjny 1 - Ułatwienie osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym i w wieku podeszłym dostępu do podstawowych usług opiekuńczo – rehabilitacyjnych.

Cel operacyjny 2 - Ułatwienie osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym

⁵ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku za rok 2017, stan na dzień 31 grudnia 2017 r.

uczestnictwa w życiu miasta.

Cel operacyjny 3 - Zapewnienie dostępu osobom niepełnosprawnym do szkoleń zawodowych i pracy zawodowej.

Cel operacyjny 4 - Zapewnienie wszechstronnej pomocy psychologicznej dla grup dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 5 - Praca z rodziną biologiczną, w której występują różne zaburzenia celem zapobiegania marginalizacji.

Tabela Nr 4. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 1 „Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.”

Lp.	Wskaźniki	2017
1.	Liczba osób objętych pomocą	7 893
2.	Liczba nowych jednostek uczestniczących w działaniach	0
3.	Liczba, różnorodność i specyfika podejmowanych działań w zakresie polityki społecznej wobec osób zagrożonych marginalizacją	55
4.	Liczba zaadoptowanych nieużywanych, niewykorzystywanych w pełni budynków na potrzeby pobytu osób bezdomnych i instytucji socjalnych	0
5.	Liczba utworzonych i wdrożonych programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych	7
6.	Liczba partnerów społecznych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych marginalizacją społeczną	14
7.	Liczba utworzonych i wdrożonych specjalnych programów osłonowych na rzecz ludzi starszych, osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją społeczną	23
8.	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych	8
9.	Liczba nowo utworzonych punktów wsparcia medycznego i socjalnego dla osób przewlekle somatycznie i psychicznie chorych	0
10.	Liczba nowo utworzonych ośrodków terapeutycznych i opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Dane zaprezentowane w powyższej tabeli wskazują, że w stosunku do roku 2016 nieznacznie wzrosła liczba osób objętych pomocą. Ogólnie podjęto 55 działań w zakresie polityki społecznej wobec osób zagrożonych marginalizacją. Wyszczególnić należy tu działania prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, do których należały, m.in.:

- aktywizacja społeczno-zawodowa klientów pomocy społecznej;
- kierowanie do podmiotów zatrudnienia społecznego celem reintegracji klientów pomocy społecznej do Centrów Integracji Społecznej;
- współpraca z podmiotami zatrudnienia socjalnego;
- organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży;
- animowanie i aktywizowanie środowiska lokalnego (animatorzy lokalni);
- praca socjalna;
- aktywizacja osób bezdomnych;
- wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze);

- wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (objęcie rodzin pomocą asystentami rodziny);
- wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi (prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy);
- pomoc w formie posiłków m.in. realizowanie programu dożywiania dla dzieci, młodzieży i osób będących w trudnej sytuacji życiowej;
- pomoc finansowa i rzeczowa osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji socjalno-bytowej;
- zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych;
- zapewnienie pogrzebu;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniu chronionym;
- kierowanie do domów pomocy społecznej i pokrywanie opłat za pobyt osób w tych domach;
- pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzinom osób pozbawionych wolności;
- udzielanie pomocy w formie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym ze środków publicznych.

W bieżącym okresie sprawozdawczym, w ramach niniejszego priorytetu utworzono oraz wdrożono 7 programów adresowanych do osób bezdomnych. W tym zakresie Komenda Powiatowa Policji w Ełku w trosce o bezpieczeństwo bezdomnych w okresie jesienno – zimowym podjęła działania prewencyjne obejmując osoby bezdomne szczególnym nadzorem w ramach wzmożonych działań prewencyjnych. We wskazanym obszarze w 2017 roku podjęte zostały działania polegające w szczególności na:

- zidentyfikowaniu grup osób wysokiego ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska bezdomności i bieżącym monitorowaniu jego skali;
- opracowaniu i aktualizowaniu map grupowania się bądź przebywania osób bezdomnych, nawiązaniu aktywnej współpracy z władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocowymi celem aktualizacji banku danych adresowo-kontaktowych instytucji pomocowych;
- podejmowaniu przedsięwzięć, w tym z wykorzystaniem dostępnych kanałów informacyjnych (strony internetowe, współpraca z lokalnymi mediami) mających na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na negatywne skutki działania niskich temperatur oraz potrzeby i możliwości sygnalizowania poszczególnych przypadków zagrożeń. Za pośrednictwem lokalnych mediów policjanci apelowali, aby informować odpowiednie służby w przypadku ujawnienia osób znajdujących się w okolicznościach grożących wychłodzeniu organizmu;
- prowadzeniu działań informacyjnych wśród bezdomnych i nieporadnych życiowo w zakresie i możliwości uzyskania pomocy;

Niezależnie od powyższego, stałą formę ochrony osób bezdomnych prowadzoną przez KPP w Ełku przed niebezpiecznymi zdarzeniami, stanowią częste kontrole miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne (dworce, klatki schodowe, kanały ciepłownicze, opuszczone budynki mieszkalne, ogródki działkowe). W przypadku ujawnienia osób przebywających w tych miejscach, policjanci doprowadzają je do instytucji, w których mogą otrzymać niezbędną pomoc.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku. W dniu 14 października 2017 roku w Parku Solidarności w Ełku pracownicy socjalni włączyli się w obchody Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem - „Ciepła zupa”. Podczas tego przedsięwzięcia osobom bezdomnym i wymagającym wsparcia wydawany był ciepły posiłek. Dodatkowo podczas akcji pracownicy socjalni udzielali porad i konsultacji.

- **Projekt socjalny „Pamięci bliskich”**

Pracownicy socjalni zrealizowali po raz drugi projekt pn. „Pamięci bliskich”, którego celem było wspólne z osobami niepełnosprawnymi, bezdomnymi i zaburzonymi psychicznie uporządkowanie grobów ich najbliższych.

- **Projekt socjalny „Ełcka Wigilia Pod Gwiazdami”**

W dniu 17 grudnia 2017 r. już po raz piąty zorganizowano Ełcką Wigilię Pod Gwiazdami. Wydarzenie skierowano do wszystkich mieszkańców miasta, a w szczególności do samotnych, najuboższych i tych którzy nie mogli pozwolić sobie na przygotowanie wigilijnych potraw. Ełcka Wigilia Pod Gwiazdami była zorganizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem MONAR – Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT. W wydarzeniu udział wzięło około 200 mieszkańców miasta Ełku.

- **Projekt „Mam cele mam marzenia”**

W miesiącu czerwcu 2017 r. pracownicy socjalni zorganizowali warsztaty dla osób bezdomnych przebywających w schroniskach z terenu miasta Ełku: Domu św. Ojca Pio oraz Stowarzyszenia MONAR Schroniska Dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku. W warsztatach łącznie udział wzięło 12 osób, w trakcie których pozyskały one wiedzę na temat możliwości prawnych w zakresie: jak nawiązywać owocną współpracę z wierzycielem oraz jak dochodzić swoich roszczeń. W trakcie spotkania z doradcą zawodowym udało się stworzyć realny, indywidualny plan powrotu na drogę zawodową.

Działania dotyczące osób bezdomnych mają ogromne znaczenie w kształtowaniu polityki społecznej na terenie naszego miasta. Zjawisko bezdomności zakłóca prawidłowe funkcjonowanie niosąc różnorodne zagrożenia egzystencjalne. Dlatego też władze samorządowe, w ramach skutecznej profilaktyki dofinansowują zadania z budżetu Miasta Ełku na realizację programów dotyczących wychodzenia z bezdomności.

W poniższej Tabeli Nr 5 przedstawiono dynamikę wzrostu zapotrzebowania na pomoc społeczną w latach 2012 - 2016

Tabela Nr 5 Analiza zapotrzebowania na pomoc społeczną w latach 2012-2016.

Rok	Liczba gospodarstw domowych	% do roku poprzedzającego	Liczba osób w tych gospodarstwach	% do roku poprzedzającego	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	%
2012	2105	+2,83	4726	+3,1	3093	+4,8
2013	2210	+4,89	4903	+3,75	3266	+5,6
2014	2110	-4,52	4537	-7,46	3081	-5,66
2015	1941	-8,01	4102	-9,58	2853	-7,40
2016	1850	- 4,69	3673	- 10,46	2587	-9,32
2017	1669	-9,78	3164	-13,85	2272	-12,17
2012-2017	-	procent spadku w stosunku do roku 2014 - 20,90	-	procent spadku w stosunku do roku 2014 - 30,26	-	procent spadku w stosunku do roku 2014 - 26,25

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za 2017 r.

Zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w okresie ostatnich czterech lat spada i w stosunku do roku 2014 jest to spadek o 20,90%. Pomimo odnotowanego spadku nadal utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie. Długotrwałe ubóstwo, bezradność w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych powoduje brak samodzielności w ich zaspokajaniu. Ponadto powoduje również trwałe zmiany w funkcjonowaniu rodziny jako komórki społecznej (osłabienie więzi rodzinnych, alkoholizm, zaniedbanie w sprawach opiekuńczych i wychowawczych, przemoc w rodzinie, bierność oraz apatię). Stąd też, oprócz pomocy finansowej i rzeczowej, znaczenie ma także praca socjalna, jako działalność nastawiona na pomoc w rozwiązywaniu ludzkich problemów dnia codziennego, przewyciężanie sytuacji kryzysowych, jak też stymulowanie rozwoju. Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wskazują, że zapotrzebowanie na wsparcie w formie pracy socjalnej w roku 2017 spadło o 9,85%. W okresie 2014 – 2017 spadek odnotowano również w roku 2015. W pozostałych latach występował wzrost zapotrzebowania na pracę socjalną. Najwyższy był w roku 2016 o ponad 13%.

W roku 2016 r. utworzono Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi typu A, B, C (w rozumieniu rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy) o docelowej liczbie miejsc 42, z czego: dziennych 38 oraz całodobowych 4.

Wykres Nr 3 Docelowa liczba miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za 2017 r.

ŚDS w zakresie miejsc dziennych w odniesieniu do liczby miejsc statutowych spełnia wszystkie wymagania standardu nowo utworzonego ośrodka dziennego. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych, zapewnia uczestnikom spokój i bezpieczeństwo. Powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 uczestnika wynosi min. 8 m². Dom wyposażony jest w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym, posiada pomieszczenia do prowadzenia działalności wspierającej, aktywizującej i rehabilitacyjnej.

W ramach Obszaru I swoje działania realizuje także Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Pod Kasztanami” w Ełku, zwany dalej ŚDS „Pod Kasztanami”. Wśród uczestników zajęć ŚDS następowała rotacja spowodowana, m.in. rezygnacją uczestników, umieszczeniem w placówce całodobowej opieki, przejściem do innej formy wsparcia dziennego – ŚDS „Pod Kasztanami” w Ełku, objęciem usługą opiekuńczą przez MOPS, pogorszeniem stanu zdrowia, zgonem.

W ramach powyższego odbyło się także cykliczne wydarzenie, a mianowicie: Forum Kardiologiczne – „Ełk, tu bije moje serce”. Podczas Forum można było dowiedzieć się o najczęściej występujących chorobach serca, ale przede wszystkim o tym, jak im zapobiegać. Uczestnicy spotkania poznali również zasady zdrowego żywienia oraz zdrowego trybu życia i radzenia sobie ze stresem.

Ponadto w ramach niniejszego obszaru strategicznego, w roku 2017 po raz szósty zorganizowany został Ełcki Dzień Solidarności Międzypokoleniowej - „Podróż łączy pokolenia”. Był on doskonałą okazją do budowania porozumienia pomiędzy mieszkańcami miasta, a także do promowania wśród Ełczan zdrowego i aktywnego trybu życia.

We wrześniu 2014 r. powołano Radę Senioralną przy Prezydencie Miasta Ełku. Jej celem jest integracja i wspieranie środowiska osób starszych oraz służenie społeczności miasta, a zwłaszcza seniorom poprzez reprezentowanie ich interesów, konsultowanie decyzji dotyczących seniorów i wspieranie działań przyjaznych tej grupie wiekowej.

Rada jest organem doradczym, inicjatywnym i opiniotwórczym i może występować do Prezydenta z propozycjami przygotowania odpowiednich regulacji prawnych lub podjęcia działań niezbędnych ze względu na potrzeby seniorów. W skład Rady wchodzi 20 członków złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych działających na rzecz środowiska osób starszych lub zrzeszających osoby starsze.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był inicjatorem wydarzenia „ABC ... świadomego i bezpiecznego seniora”. Projekt ten skierowany był do osób powyżej 60 roku życia, z terenu Ełku wspieranych przez MOPS w Ełku. Przedsięwzięcie to realizowane było od marca do

lipca 2017 r. Grupę beneficjentów projektu stanowiło 16 kobiet i 3 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym 60 – 87 lat (łącznie 19 osób). Celem projektu było podniesienie wiedzy na temat zachowań przemocowych wobec osób starszych. W projekcie realizowane były wykłady, warsztaty i zajęcia informacyjno – edukacyjne z przedstawicielami instytucji działających na terenie miasta Ełku i zajmujących się tematyką przemocy.

Projekt „Seniorze nie jesteś sam” realizowany był przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku, w miesiącach kwiecień – lipiec 2017. Głównym celem projektu było zwiększenie aktywności seniorów powyżej 60 roku życia z terenu miasta Ełku poprzez uczestnictwo w warsztatach. W zajęciach udział wzięło łącznie 21 osób.

2. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej

Priorytet 2

Cel operacyjny 1 - Zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży ełckiej.

Cel operacyjny 2 - Organizacja pomocy i poradnictwa psychologicznego dla dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 3 - Sprawny system poradnictwa psychologicznego dla osób z objawami agresji.

Tabela Nr 6. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 2 „Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.”

Lp.	Wskaźniki	2017
1.	Liczba i wykaz instytucji zaangażowanych w działania mające na celu zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży ełckiej	23
2.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w formach aktywnego spędzania wolnego czasu oraz korzystających z pomocy i poradnictwa	6 158
3.	Ilość i różnorodność działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych	4
4.	Liczba organizowanych świetlic socjoterapeutycznych	5
5.	Liczba i wykaz zorganizowanych zajęć skierowanych do młodzieży narażonej na demonstrowanie postaw agresywnych i patologicznych	27
6.	Liczba nowo utworzonych i wdrożonych specjalnych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa	19
7.	Liczba i wykaz nowo utworzonych zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz ze szkół średnich	10
8.	Liczba prowadzonych akcji propagujących postawy prospołeczne w życiu codziennym	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Mając na celu zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym policjanci realizowali ww. działania i projekty z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, m.in.:

- „**Niechronieniu uczestnicy ruchu drogowego**”, których celem było zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom.
- „**Pasy**”, których celem była poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg poprzez egzekwowanie obowiązku zapinania pasów bezpieczeństwa przez kierujących i pasażerów oraz stosowania urządzeń do przewożenia dzieci.
- „**Alkohol i Narkotyki**” - cykliczne działania ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu bądź środków odurzających oraz pieszych stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- „**Łapki na kierowcę**” - kampania, której celem było zwrócenie uwagi na zagrożenia, jakie niesie używanie telefonu komórkowego trzymanego w ręku podczas jazdy.
- „**Dzień odblasków 2017**” - celem przedsięwzięcia było zachęcenie jak największej liczby pieszych do korzystania z elementów odblaskowych.
- „**Gimbus**” - działania ukierunkowane na kontrolę warunków przewozu dzieci i młodzieży do szkół w sposób zorganizowany.
- „**Truck&Bus**” - działania zmierzające do ujawnienia i eliminowania nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego osób i rzeczy.
- „**Smog**” - działania mające na celu ujawnienie i eliminowanie z ruchu pojazdów, których stan techniczny wpływa na zwiększoną emisję spalin.
- „**Bezpieczny Weekend**” - działania mające na celu zapewnienie nadzoru nad bezpieczeństwem.

KPP w Ełku w roku 2017 była także współorganizatorem „Turniejów Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego”, a także działań takich jak: „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne Wakacje 2017”. Ponadto realizowano także działania edukacyjno – profilaktyczne „Do źródeł wiedzy o bezpieczeństwie – otwarte jednostki Policji”. W ramach niniejszego przedsięwzięcia dzieci z przedszkoli, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych mieli możliwość odwiedzenia ełckiej komendy i poznania roli oraz zadań policji.

W ramach Priorytetu II Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował liczne projekty, a także inicjatywy m.in.:

- Aktywizacja i edukacja osób zaburzonych psychicznie i bezdomnych - „Pamięci bliskich”
- Projekt ełcki system wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie – psychoedukacja, poradnictwo, edukacja,
- Projekt aktywizacyjny dla uczestników ŚDS „Pod Kasztanami” oraz ŚDS dla osób z chorobą Alzheimera - „Sprzątanie cmentarza”,
- Projekt aktywizacyjny „Majówka międzypokoleniowa” - dni otwarte MOPS,
- Lokalna Kampania Biała Wstążka. Stop przemocy wobec kobiet.
- Edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy adresowana do dzieci, młodzieży, przedstawicieli instytucji, osób starszych i społeczności lokalnej „Miasto Ełk- razem dla bezpieczeństwa”.

W ramach Obszaru II od 2009 roku w naszym mieście pracują Streetworkerzy – Pedagodzy ulicy. Jest to metoda wspierania dzieci, młodzieży i ich rodzin. Praca profilaktyczno - wychowawcza prowadzona jest w środowisku otwartym na ełckich ulicach. Pedagodzy ulicy prowadzą pracę z osobami wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Dzieci angażowane są w różnego rodzaju inicjatywy społeczne, przez co uczą się odpowiednich wzorców i życia społecznego.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku kontynuował działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, podejmowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”. W 2017 r. działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie podejmowane były w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Wszystkie osoby i rodziny, u których wszczęto procedurę, stały się automatycznie adresatami tych działań. Osobom, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą, udzielono wsparcia psychologicznego, prawnego, rodzinnego oraz socjalnego.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie do pracy w rodzinie dotkniętej przemocą powoływane były grupy robocze, które podejmowały działania zgodne z zadaniami określonymi w ustawie. W skład grup roboczych wchodził przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także kuratorzy oraz specjaliści mogący udzielać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. **W 2017 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 253 formularzy „Niebieska Karta – A”, tj. o 13 mniej niż w roku 2016, z czego 194 wszczynających procedurę „Niebieska Karta” zostało objętych 208 środowisk. W ramach procedury „Niebieska Karta” 22 rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny. W roku 2017 zakończono 174 procedury „Niebieska Karta”, w tym:**

- a) z tytułu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – 149,
- b) z tytułu braku zasadności podejmowania działań – 25

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz instytucji zajmujących się problematyką przemocy na terenie Ełku, wynika że nastąpił spadek liczby prowadzonych procedur „Niebieska Karta” w 2017 r. w porównaniu do lat ubiegłych. Osobami pierwszego kontaktu z osobą doznającą przemocy w rodzinie jak wynika z badań są najczęściej funkcjonariusze policji ok. 85% pracownicy pomocy społecznej ok. 12%. Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej były kobiety – 75%, następnie dzieci 15%, a najrzadziej mężczyźni 10%.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy do pracy w rodzinie dotkniętej przemocą powoływane były grupy robocze. W skład grup roboczych wchodził przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także kuratorzy oraz specjaliści mogący udzielać wsparcia w sytuacji przemocy w rodzinie. W 2017 r. powołano 194 grupy robocze, które spotkały się 1227 razy.

Z przebiegu spotkań grup roboczych oraz prac Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że interdyscyplinarność przyczyniło się do szybkiego i pełnego przepływu informacji między służbami społecznymi, zwiększenie podejmowania skuteczniejszych działań które nie powielają się i nie wykluczają się wzajemnie. W ocenie MOPS, realizacja zadań prowadzonych w ramach współpracy różnych podmiotów wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego doprowadziła do:

- a) identyfikacji ofiar i sprawców przemocy;
- b) zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych, w wyniku systematycznego diagnozowania i monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie;
- c) kompletności informacji nt. rozmiarów tego zjawiska;

- d) dokonania oceny istniejącej oferty pomocowej;
- e) podniesienia kompetencji zawodowych przedstawicieli służb zajmujących się przemocą w rodzinie;
- f) zmniejszenia intensywności zjawiska przemocy;
- g) podniesienia poziomu wrażliwości społecznej;
- h) umocnienia współpracy w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

W 2017 r. działania w Mieście Ełk nakierowane były na zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz na zmniejszenie skali zjawiska przemocy zgodnie z Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miasta Ełk na lata 2016 – 2020, który został przyjęty do realizacji uchwałą Nr XIV.154.16 Rady Miasta Ełku z dnia 26 stycznia 2016 r.

W ramach zadania poradnictwo specjalistyczne w styczniu 2016 r. przy Ośrodku został uruchomiony punkt konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Działania punktu nakierowane są na:

- poradnictwo i konsultacje dla osób doświadczających przemocy,
- doradztwo i pomoc rodzinom, w których występuje problem niekontrolowania negatywnych emocji,
- wstępną pomoc psychologiczną dla osób doświadczających przemocy,
- porady prawne dla osób doświadczających przemocy.

Porad i konsultacji udzielali specjaliści: psycholog, radca prawny, pedagog, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy.

W ramach Obszaru II podejmowane były również działania wynikające z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku – Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Działania te realizowane są także w ramach Obszaru III i zostały opisane poniżej.

3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień

Priorytet 3

Cel operacyjny 1 - Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień wśród dorosłych i dzieci.

Cel operacyjny 2 – Aktywna pomoc członkom rodzin osób uzależnionych.

Cel operacyjny 3 – Leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych.

Cel operacyjny 4 – Rozwój ruchu samopomocowego dla osób po przebytej terapii.

Tabela Nr 7. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 3 „Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.”

Lp.	Wskaźniki	2017
1.	Liczba uczestników akcji propagujących zdrowy styl życia	7 200
2.	Liczba osób korzystających ze wsparcia	1 750
3.	Liczba nowo utworzonych i wdrożonych programów profilaktycznych, zajęć w szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach średnich na temat negatywnych skutków uzależnień i ukazywanie sposobów zapobiegania im	354
4.	Liczba zorganizowanych akcji, kampanii na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia	4
5.	Liczba zawartych kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych z osobami uzależnionymi, które mają na celu przerwanie procesu degradacji tych osób	157 zawartych w roku 2017 51 – zawartych i kontynuowanych w 2017 r.
6.	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji edukacyjnych wśród rodziców dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat zapobiegania uzależnieniom wśród ich dzieci oraz rozpoznawania pierwszych ich oznak	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W ramach Obszaru III – „Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień” realizowany jest Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz od roku 2015 r. w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku - Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W 2017 r. prowadzone były projekty dla dzieci i młodzieży, z których najważniejsze to:

- Realizacja działań z zakresu pedagogiki ulicy. Celem głównym projektu było propagowanie działań profilaktycznych realizowanych metodą streetworkingu skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży w wieku 10-20 lat. Ponadto pokazanie i nauczenie młodych ludzi życia i funkcjonowania w innej formie niż to, co przekazuje im ulica oraz często niewydolna wychowawczo rodzina.

W roku 2017, w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dofinansowanych zostało 13 zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe z zakresu profilaktyki uzależnień w ramach Otwartego Konkursu Ofert. Celem podjęcia takich działań było wspieranie ruchów trzeźwościowych, a także wspieranie i współpraca na rzecz osób i rodzin wykluczonych społecznie w zakresie aktywizacji zawodowej oraz przywracania tych osób do pełnienia ról społecznych na rynku pracy, w ramach działań realizowanych przez Centra Integracji Społecznej w Ełku. Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym dofinansowanych zostało 22 zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia, a także 4 zadania z zakresu pomocy społecznej.

Przy Urzędzie Miasta Ełku w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, funkcjonowała Poradnia Rodzinna, w ramach której działały punkty konsultacyjne:

- Punkt Konsultacyjny dla Młodzieży i Rodziców – prowadzone były konsultacje

dla dzieci i rodziców, podczas których korzystać można było z porad i konsultacji indywidualnych oraz wsparcia psychologa, socjoterapeuty, pedagoga, psychiatry dziecięcego.

- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin – dyżury terapeuty.

Ogólnie z porad świadczonych przez Poradnię Rodzinną w 2017 roku skorzystało 6 815 osób.

W bieżącym okresie sprawozdawczym swoje działania prowadziła również Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ełku. Zakres jej zadań obejmował m.in.:

- kontrolę placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w sprawie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia, w miarę możliwości z przedstawicielami organów porządku publicznego. W roku 2016 MKRPA przeprowadziła 96 takich kontroli.

- opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2017 MKRPA wydała 56 takich opinii.

- współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- prowadzono czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W roku 2017 zarejestrowano 122 podań dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego, z czego do sądu przekazano 11 spraw. Ponadto MKRPA podczas 49 posiedzeń przeprowadziła rozmowy motywujące z 230 osobami.

4. Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.

Priorytet 4

Cel operacyjny 1 – Zapewnienie opieki psychologicznej oraz pomoc w zaspokojeniu potrzeb biologicznych i psychologicznych dzieci zaniedbywanych i opuszczonych.

Cel operacyjny 2 – Zapewnienie warunków sprzyjających godnemu i prawidłowemu rozwojowi najmłodszego ełckiego pokolenia.

Cel operacyjny 3 – Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 4 – Zorganizowanie programów mających na celu propagowanie wartości rodziny i pomoc dysfunkcyjnym członkom rodziny w powrocie do normalnego życia.

Tabela Nr 8. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 4 „Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.”

Lp.	Wskaźniki	2017
1.	Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia	3 279 – rodziny 6 441 - osób
2.	Liczba i różnorodność działań mających na celu promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny	67
3.	Liczba podjętych inicjatyw służących wspieraniu wypoczynku rodzinnego	34
4.	Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad	126
5.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach	12

6.	Liczba specjalistów przygotowana w dziedzinie upowszechniania i wdrażania programów rodzinnej opieki zastępczej	62
7.	Liczba podjętych działań mających na celu rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców	9
8.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej	1 186
9.	Wysokość środków pieniężnych wydatkowana na pomoc finansową i organizacyjną rodzinom w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi	185 963, 98 zł
10.	Liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną i medyczną	921
11.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem, którym udzielono pomocy materialnej i finansowej	1 426
12.	Liczba przeprowadzonych działań mających na celu wykrywanie zjawiska przemocy w rodzinie	197
13.	Liczba zorganizowanych dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów w celu rozwijania zainteresowań i pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W 2017 r. w ramach Obszaru IV „Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa” ełckie szkoły promowały postawy prorodzinne i pozytywny wzorzec rodziny, w tym rodziny wielodzietnej oraz różnorodne formy integracji rodziny.

W 2017 r. realizowano, „Program Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017” na realizację zadania publicznego z przeznaczeniem na wynagrodzenia dla asystentów rodziny. Zatrudniono 6 asystentów rodziny. Asystenci prowadzili pracę w ramach programu „Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017”. Wsparciem objęto 85 rodzin, które borykały się z problemami wychowawczymi, przemocy, nałogów oraz innych czynników. Efektem pracy ełckich asystentów rodziny było:

- podjęcie działań wspierających rodziny, co zaowocowało profesjonalizacją systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze,
- rozwijanie dotychczasowych działań na rzecz rodzin,
- wspieranie w pełni ról rodzicielskich, prawidłowym sprawowaniem opieki nad dziećmi rodzin naturalnych.

Łącznie wsparciem objęto 323 osoby, w tym 197 dzieci.

Tabela Nr 9. Wspieranie rodzin i zatrudnienie asystentów rodziny w 2017 r.

L.p.	Wyszczególnienie	2017 r.
1	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	6
2	Liczba rodzin, z którymi pracował asystent	85
3	Liczba rodzin, które zrezygnowały z usług asystenta	23
4	Liczba rodzin objętych wsparciem (plany pracy z rodziną)	85
5	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	352

6	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	197
7	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę ze względu na osiągnięcie celu	8

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2017 rok

W 2017 roku działała bezpłatna Szkoła Rodzenia. Wykwalifikowana kadra, składająca się z pracowników oddziału położniczego i bloku porodowego Szpitala „Pro-Medica”, przekazywała wiedzę m.in. z zakresu:

- przebiegu ciąży, porodu i połogu,
- pogłębienia kontaktu z nienarodzonym dzieckiem,
- korzyści z naturalnego karmienia noworodka,
- pielęgnacji i opieki nad noworodkiem,
- trudności emocjonalnych po porodzie,
- rola ojca w czasie ciąży, porodu i po porodzie.

W 2017 r. podczas 6 turnusów w Edukacji Przedporodowej – Szkoła Rodzenia, uczestniczyło ok. 10 kobiet.

W roku 2017 kontynuowana była działalność Poradni Laktacyjnej. Głównym celem było wsparcie młodych rodziców w pierwszych dniach po urodzeniu dziecka i wspieranie karmienia naturalnego, które jest najbardziej naturalnym sposobem żywienia niemowlęcia. Młode mamy mogły skorzystać z porad certyfikowanego doradcy laktacyjnego, które były przeprowadzane dla ełczanek bezpłatnie.

W zakres poradnictwa wchodziło m.in.:

- pomoc we właściwym przystawianiu dziecka do piersi,
- pomoc w nawałach pokarmu oraz twardych i bolesnych piersiach,
- pobudzanie laktacji,
- pomoc w zastojach i pęknięciach na brodawkach,
- pomoc w stanach zapalnych piersi,
- ustalanie właściwej diety mamy karmiącej,
- ocena przybierania na wadze dziecka karmionego naturalnie,
- pomoc w utrzymaniu laktacji w kryzysach laktacyjnych,
- edukacja w zakresie odciągania i bezpiecznego przechowywania mleka kobiecego,
- pomoc w naturalnym hamowaniu laktacji i stopniowym odstawianiu dziecka od piersi,
- pomoc w sytuacjach szczególnych (karmienie wcześniaka, bliźniąt, karmienie po cięciu cesarskim, powrót do karmienia po przerwie),
- nauka obsługi sprzętu laktacyjnego,
- wypożyczanie laktatorów.

W tym roku po raz piąty przeprowadzono „Program szczepień profilaktycznych przeciw pneumokokom dzieci urodzonych w 2014 r. zameldowanych na terenie Miasta Ełku”. Szczepienia profilaktyczne były bezpłatne. W ramach programu zaszczepionych zostało 166 dzieci.

W roku 2017 kontynuowane były działania związane z Ełcką Kartą Rodziny 3+. Celem inicjatywy było m.in. umocnienie i wsparcie rodzin wielodzietnych, poprawa warunków materialnych rodzin wielodzietnych oraz kształtowanie jej pozytywnego wizerunku.

„Ełcka Karta Rodziny 3+” przysługuje rodzinom wielodzietnym, rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka, mającym na utrzymaniu 3 i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub w szkole wyższej nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia oraz posiadającym meldunek na terenie Miasta Ełku na pobyt stały pod wspólnym adresem. Karta przyznawana jest bez względu na status materialny. „Ełcka Karta Rodziny 3+” uprawnia do korzystania na preferencyjnych warunkach z usług i świadczeń oferowanych przez miasto Ełk oraz partnerów akcji – przedsiębiorców, którzy przystąpili do inicjatywy „ Ełckiej Karty Rodziny 3+” na podstawie porozumienia.

W roku 2017, zniżek udzielało 65 partnerów, w tym u prywatnych przedsiębiorców oraz miejskich jednostkach organizacyjnych. Ponadto z „Ełckiej Karty Rodziny 3+” skorzystało 406 rodzin. W sumie kartę wydano 2008 osobom.

Oferta skierowana dla posiadaczy karty przewiduje zniżki/ulgi udzielane m.in. w Ełckim Centrum Kultury, Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, Muzeum Historycznym oraz w przedsiębiorstwach prywatnych. W październiku 2013 roku na wniosek Prezydenta Miasta Ełku Rada Miasta uchwaliła 25% zniżkę za każdą godzinę przekraczającą wymiar zajęć w przedszkolach prowadzonych przez miasto Ełk.

W roku 2016 wprowadzona została także Ełcka Karta Seniora. Obejmuje ona system ulg oraz zniżek udzielanych przez miejskie jednostki organizacyjne, a także prywatnych przedsiębiorców. Karta przyznawana jest bez względu na status materialny, wydawana jest bezpłatnie i na czas nieokreślony. Jest ona przeznaczona dla osób, które ukończyły 60 rok życia i są zameldowane na terenie Miasta Ełku.

Celem Karty jest zwiększanie dostępności do oferty kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej organizowanej przez partnerów akcji. Zadaniem Ełckiej Karty Seniora jest także umacnianie roli i funkcji najstarszych mieszkańców miasta oraz poprawa ich warunków materialnych.

W okresie sprawozdawczym ełckim seniorom wydano 742 karty. Zniżki udzielane były u 26 partnerów, w tym w jednostkach miejskich oraz u prywatnych przedsiębiorców.

Ważnym elementem w niniejszym obszarze jest także działalność Rady Rodziny przy Prezydencie Miasta Ełku. Rada powoływana jest na czas trwania kadencji Prezydenta i jest organem opiniodawczo – doradczym w zakresie konsultowania spraw dotyczących rodziny. W skład Rady wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji działających w obszarze polityki społecznej, których działania skupiają się na rodzinie. Aktualnie Rada Rodziny liczy 27 członków.

Ełckie Obchody Dni Rodziny odbywające się w ramach Warmińsko – Mazurskich Dni Rodziny należą do jednych z kluczowych działań propagujących wartości rodzinne. Celem ich jest kultywowanie pozytywnych wzorców rodziny poprzez imprezy integracyjne, w formie pikników, festynów, zajęć sportowych, ognisk, wycieczek, w których udział brać mogą całe rodziny, a także konferencji oraz spotkań tematycznych dotyczących rodziny. W bieżącym okresie sprawozdawczym odbywały się one pod hasłem: „Rodzina – tu wszystko się zaczyna”. W ramach niniejszej inicjatywy odbyło się 126 wydarzeń organizowanych przez ełckie parafie, szkoły, przedszkola, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia

Priorytet V

Cel strategiczny 1 - Ułatwienie wkraczania na rynek pracy młodym osobom, zwłaszcza kończącym edukację.

Cel strategiczny 2 - Pobudzenie małej i średniej przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 3 - Zapobieganie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

Cel strategiczny 4 - Podniesienie kwalifikacji pracowników urzędu pracy oraz zwiększenie efektywności świadczonych przez nich usług.

Cel strategiczny 5 - Ułatwieniu zatrudnienia osobom niepełnosprawnym i zbliżającym się do wieku emerytalnego.

Tabela nr 10. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 5 „Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia”.

Lp.	Wskaźniki	2017
1.	Liczba osób korzystających ze szkoleń i kursów w ramach tzw. Promocji przedsiębiorczości	54
2.	Całościowa liczba godzin przeprowadzonych szkoleń i kursów	6. 912 h
3.	Liczba pracowników urzędu pracy korzystających ze szkoleń	46
4.	Wysokość środków finansowych pozyskana ze środków – z programów pomocowych Unii Europejskich na aktywizację rynku pracy	1 933 195 zł
5.	Liczba utworzonych i wdrożonych planów i programów szkoleniowych skierowanych na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia	0
6.	Liczba utworzonych i wdrożonych programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Bezrobocie jest jednym z najtrudniejszych problemów społeczno – gospodarczych z jakim borykają się władze samorządowe w całej Polsce. Zjawisko to polega na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia z różnych powodów nie znajduje faktycznego zatrudnienia.

Od wielu lat bezrobocie jest dominującą przyczyną udzielania świadczeń pomocy społecznej. Jego skutki są bardzo dotkliwe, nie tylko w perspektywie społecznej, ale także i jednostkowej. Zjawisko to jest przyczyną m.in. spadku dochodów rodzin, rozszerzania się społecznych kręgów ubóstwa, problemów społecznych, takich jak alkoholizm, narkomania, przestępczość itp. Jest ono o tyle niebezpieczne, iż często prowadzi do degradacji psychicznej oraz moralnej osób pozostających bez pracy. W takiej perspektywie bezrobocie staje się problemem wielowymiarowym, wieloaspektowym o poważnym wymiarze społecznym i gospodarczym, które należy efektywnie zwalczać.

Jak wynika z danych przedstawionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ełku,

w 2017 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wynosiła 4 416 osoby. W końcu grudnia 2017 r. bezrobotni pochodzący z terenu Miasta Ełku zamykały się w liczbie 2 500 osób. Większość rejestrujących się bezrobotnych zamieszkiwała w mieście tj. 56,61% ogółu widniejących w ewidencji PUP.

Jednym z elementów polityki PUP w Ełku jest podejmowanie aktywnej walki z bezrobociem. Zadanie to realizowane jest poprzez organizowanie szkoleń, których celem jest uzyskanie, uzupełnienie czy też doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Program prac społecznie użytecznych, jako jedna z form readaptacji zawodowej i przywrócenia osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, na rynek pracy, realizowany jest od roku 2009. Podstawą realizacji programu jest porozumienie zawierane rokrocznie, pomiędzy Gminą Miastem Ełk, a Starostą Ełckim reprezentowanym przez Powiatowy Urząd Pracy.

Na MOPS w Ełku spoczywa obowiązek rekrutacji osób do programu, ustalenia liczby podmiotów zainteresowanych jego realizacją i charakterem potrzeb oraz prowadzenie całości dokumentacji związanej z przebiegiem programu. Osoby objęte programem wykonywały prace porządkowe, czynności gospodarcze oraz pomagały wykonywać usługi opiekuńcze realizowane przez MOPS.

Zaletą formy wsparcia w postaci prac społecznie użytecznych jest to, iż świadczenie pieniężne (wynagrodzenie) nie jest wliczane do dochodu uprawniającego do uzyskania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wydatki na realizację prac społecznie użytecznych były w 60% refundowane przez Powiatowy Urząd Pracy.

Tabela Nr 11. Rozkład ilościowy.

Podmiot	Liczba skierowanych osób
Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych MONAR-MARKOT	3
Ełckie Centrum Kultury	2
Fundacja Otulony w Nadzieję	1
Gimnazjum Nr 1	1
Szkoła Podstawowa Nr 1	1
Gimnazjum Nr 3	1
Gimnazjum Nr 4	1
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	18 (w tym 6 w ŚDS)
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	2
Miejskie Przedszkole Niezapominajka	1
Miejskie Przedszkole Perełka	2
Miejskie Przedszkole Świąteczko	2
Miejskie Przedszkole Ekoludki	2
Muzeum Historyczne	2
Oratorium im. Św. Jana Bosko	2
Szkoła Podstawowa nr 2	1
Szkoła Podstawowa nr 4	1

Szkoła Podstawowa nr 5	1
Szkoła Podstawowa nr 7	2
Szkoła Podstawowa nr 9	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2017.

IV. Podsumowanie i wnioski końcowe

Analiza informacji przekazanych przez instytucje i organizacje zaangażowane w realizację „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018”, pozwala uznać, że Ełk posiada duży potencjał podmiotów życia społecznego, które w sposób optymalny wykorzystują własne zasoby, możliwości materialne oraz personalne niezbędne do rozwiązywania i osiągnięcia założonego celu strategicznego: „(...) WYTYCZENIE GŁÓWNYCH KIERUNKÓW ZMIERZAJĄCYCH DO POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ MIASTA EŁKU”.

Ełk jest miastem, w którym prężnie działają liczne organizacje pozarządowe, m.in. w obszarze spraw społecznych. O ich dużej aktywności świadczy pozyskiwanie na prowadzoną działalność środków rządowych oraz pozarządowych. Dlatego też, dla Miasta Ełku, są one strategicznym partnerem w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Miasto posiada również szeroką bazę kulturalno – oświatową, a także rekreacyjno – sportową, która daje możliwość skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

Na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych instytucji, w ramach określonych priorytetów można wyciągnąć następujące wnioski:

Stale wzrastająca liczba mieszkańców, której tendencja utrzymuje się od 12 lat w przeciągu tego czasu spowodowała wzrost liczby mieszkańców aż o 5 tys. W zdecydowanej większości są to nowi mieszkańcy, którzy przesiedlili się z terenów miast ościennych, a mianowicie: Grajewa, Olecka, Orzysz, Pisz, Warszawy, a nawet Suwałk. Nowi mieszkańcy zakładają tutaj rodziny, firmy, prowadzą działalność gospodarczą, uczestniczą w rozwoju Ełku. Odnotować możemy także wysoki wskaźnik dzieci rodzących się, co niewątpliwie związane jest z pracą, jakością życia, możliwościami rozwoju.

- Obszar I - Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji.

Wobec osób zagrożonych marginalizacją podejmowano bardzo liczne i różnorodne działania w zakresie polityki społecznej. W 2017 r. liczba działań wyniosła 55. Liczba mieszkańców Ełku objętych pomocą w ramach niniejszego obszaru wyniosła 7 893, natomiast w roku ubiegłym wynosiła ona 7 839. Cieszy również fakt 14 zaangażowanych partnerów społecznych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych i zagrożonych marginalizacją społeczną, co świadczy o zwiększeniu świadomości społecznej i kształtowaniu postaw prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

- Obszar II – Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.

W ramach niniejszego obszaru można zauważyć, iż w mieście podejmowane są liczne działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa oraz profilaktykę społeczną. Na terenie miasta funkcjonuje 23 instytucje, które zaangażowane są w działania mające na celu aktywne i rozwojowe zagospodarowanie czasu dzieci i młodzieży. W roku 2016 – 6 500, a w roku 2017 – 6 158. Działania te mają bardzo duże znaczenie, gdyż poprzez uczestnictwo w nich młodzi łączą się z kreatywnym spędzaniem wolnego czasu oraz rozsądnego gospodarowania nim. Celem zapobiegania zjawiskom niepożądanym, takim jak alkoholizm, narkomania, przemoc, agresja, prowadzone były zajęcia adresowane do młodzieży na demonstrowanie postaw agresywnych patologicznych, mające za zadanie niwelowanie oraz minimalizowanie zjawisk tego typu w roku 2017 ich liczba wynosiła 27, a w roku 2016 – 25.

- Obszar III – Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.

W ramach niniejszego obszaru prowadzone były akcje propagujące zdrowy styl życia. Liczba osób biorących w nich udział w 2017 r. wynosi 7 200. Ze wsparcia skorzystało 1 750 osób. Ponadto w Ełku odbyło się 4 akcje i kampanie na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia. W realizację programów profilaktycznych zaangażowane były m.in. szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Tematyka realizowanych programów obejmowała negatywne skutki uzależnień oraz sposoby ich zapobiegania. Istotne jest również udzielanie wsparcia osobom uzależnionym oraz potrzebującym porady specjalistów.

- Obszar IV – Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.

W ramach niniejszego obszaru realizowano działania związane ze wsparciem rodzin. W roku 2017 ze wsparcia skorzystało 3 279 rodzin i 6 441 osób w tych rodzinach. Podjęto 67 działań mających na celu promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny. Ponadto zorganizowano szereg imprez o charakterze wspierającym integrację rodziny, w tym 126 wydarzeń w ramach Ełckich Obchodów Dni Rodziny.

- Obszar V - Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.

Bezrobocie jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów na płaszczyźnie społeczno – gospodarczej, dlatego też walka z nim i jego konsekwencjami jest jednym z priorytetów zawartych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2018”.

Od roku 2011 z poziomu 13% bezrobocie spadło do 6,5% i na koniec grudnia 2017 r. jego wskaźnik wynosił 6,5%. Niewątpliwie jest to efektem ogólnej sytuacji gospodarczej związanej z powstaniem nowych firm w strefie i poza strefą, a także tworzenie nowych miejsc pracy i utrzymywanie dotychczasowych.

Wysokość środków z Unii Europejskiej, pozyskanych na aktywizację rynku pracy wyniosła 1 933 195 zł. Utworzono i wdrożono 6 programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Ważnym elementem jest realizacja prac społecznie-użytecznych na terenie Ełku, która wzmacnia uczestnictwo w działaniach z zakresu integracji społecznej w celu ukształtowania pozytywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym osób je wykonujących.

